

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kümnes koda)

24. oktoober 2024*

Eelotsusetaotlus – Postiteenused Euroopa Liidus – Direktiiv 97/67/EÜ – Artikli 22 lõige 3 – Mõiste „postiteenuse osutaja, keda siseriikliku reguleeriva asutuse otsus puudutab“ – Kaebeõigus

Kohtuasjas C-476/23,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Varhoven administrativen sadi (Bulgaaria kõrgeim halduskohus) 14. juuli 2023. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 25. juulil 2023, menetluses

„STAR POST“ EOOD

versus

Komisja za regulirane na saobshteniata,

EUROOPA KOHUS (kümnes koda),

koosseisus: koja president D. Gratsias (ettekandja), neljanda koja president I. Jarukaitis ja kohtunik Z. Csehi,

kohtujurist: M. Campos Sánchez-Bordona,

kohtusekretär: ametnik R. Stefanova-Kamisheva,

arvestades kirjalikku menetlust ja 28. mai 2024. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- „STAR POST“ EOOD, esindajad: *advokati* K. Boncheva, M. Dokova-Kostadinova ja M. Ekimdzhiev,
- Komisja za regulirane na saobshteniata, esindajad: T. Aleksandrova ja I. Dimitrov,
- Bulgaaria valitsus, esindajad: T. Mitova ja R. Stoyanov,
- Tšehhi valitsus, esindajad: L. Halajová, M. Smolek ja J. Vlácil,
- Euroopa Komisjon, esindajad: C. Georgieva ja M. Mataija,

* Kohtumenetluse keel: bulgaaria.

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

kohtuotsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb seda, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. detsembri 1997. aasta direktiivi 97/67/EÜ ühenduse postiteenuste siseturu arengut ja teenuse kvaliteedi parandamist käsitlevate ühiseeskirjade kohta (EÜT 1998, L 15, lk 14; ELT eriväljaanne 06/03, lk 71), muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. veebruari 2008. aasta direktiiviga 2008/6/EÜ (ELT 2008, L 52, lk 3), (edaspidi „muudetud direktiiv 97/67“) artikli 22 lõiget 3.
- 2 Taotlus on esitatud Bulgaaria õiguse alusel asutatud äriühingu „STAR POST“ EOOD ja Komisja za regulirane na saobshteniata (sideturu reguleerimise komisjon, Bulgaaria) (edaspidi „sideturu komisjon“) vahelises kohtuvaidluses viimase otsuse üle, milles määrati kindlaks äriühingu Balgarski poshti (edaspidi „BP“) poolt universaalse postiteenuse osutamise netokulude kogusumma ja milles tuvastati, et need kulud kujutavad endast BP jaoks ebaõiglast rahalist koormust.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Direktiiv 97/67 muudetud redaktsioonis

- 3 Muudetud direktiivi 97/67 põhjendus 39 on sõnastatud järgmiselt:

„selleks et tagada universaalse teenuse nõuetekohane toimimine ja moonutusteta konkurents reserveerimata sektoris, on oluline teha vahet ühelt poolt seaduseandja ja teiselt poolt ettevõtja ülesannete vahel; ükski postiettevõtja ei tohi olla korraka vahekohtunik ja huvitatud isik; liikmesriigi ülesanne on määratleda ühe või mitme sellise siseriikliku reguleeriva asutuse [(edaspidi „riigi reguleeriv asutus“)] põhikiri, mis võidakse valida ametiasutuste või selleks määratud sõltumatute üksuste hulgast“.
- 4 Direktiivi artiklis 2 on sätestatud:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

1a) *postiteenuse osutaja* – ettevõtja, kes osutab ühte või mitut postiteenust;

[...]

13) *universaalteenuse osutaja* – liikmesriigis universaalset postiteenust või selle osi osutav avalik-õiguslik või eraõiguslik postiteenuse osutaja, kelle andmed on esitatud komisjonile kooskõlas artikliga 4;

14) *load* – igasugune luba, milles on märgitud postisektoris ette nähtud õigused ja kohustused ning millega võimaldatakse ettevõtjatel osutada postiteenuseid ja vajaduse korral rajada võrke kõnealuste teenuste osutamiseks ja/või juhtida nende tööd ning mis antakse välja järgmiselt määratletud üldloana või üksikloana:

[...]

– „üksikluba“ – luba, mille annab [riigi] reguleeriv asutus ja millega antakse postiteenuse osutajale eriõigused või millega kohaldatakse sellise ettevõtja tegevuse suhtes lisaks üldloale vajaduse korral erikohustusi, kui postiteenuse osutajal ei ole õigust kasutada asjaomaseid õigusi seni, kuni ta on saanud [riigi] reguleeriva asutuse otsuse;

[...]

17) *kasutaja* – postiteenuse osutamisest saatja või adressaadina kasu saav füüsiline või juriidiline isik;

18) *[riigi] reguleeriv asutus* – iga liikmesriigi asutus või asutused, millele liikmesriik usaldab muu hulgas käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluva reguleerimistegevuse;

[...]“.

5 Nimetatud direktiivi artikli 7 lõigetes 1 ja 3–5 on ette nähtud:

„1. Liikmesriigid ei anna ega säilita ainu- või eriõigusi postiteenuste osutamise alustamiseks ega postiteenuste osutamiseks. Liikmesriigid võivad rahastada universaalteenuste osutamist, kasutades ühte või mitut lõigetes 2, 3 ja 4 sätestatud vahenditest või muid asutamislepinguga kooskõlas olevaid vahendeid.

[...]

3. Kui liikmesriik teeb kindlaks, et universaalteenuse osutamise kohustused, nagu need on sätestatud käesolevas direktiivis, on seotud netokuludega, mis on arvutatud I lisa arvesse võttes, ning kujutavad endast universaalteenuse osutajale või osutajatele ebaõiglast rahalist koormust, võib ta võtta kasutusele:

a) mehhanismi, millega maksta asjaomasele ettevõtjale või asjaomastele ettevõtjatele hüvitist riigi vahenditest, või

b) mehhanismi universaalteenuse osutamise kohustuse netokulu teenuste osutajate ja/või kasutajate vahel jagamiseks.

4. Kui netokulu jagatakse lõike 3 punkti b kohaselt, võib liikmesriik luua hüvitusfondi, mida võib rahastada teenuse osutajate ja/või kasutajate poolt tehtud maksetest ning mida sellel eesmärgil haldab abisaajast või -saajatest sõltumatu organ. [...]

5. Liikmesriigid tagavad, et hüvitusfondi asutamisel ning lõigetes 3 ja 4 osutatud rahaliste osamaksete suuruse kindlaksmääramisel järgitakse läbipaistvuse, mittediskrimineerimise ja proportsionaalsuse põhimõtet. Kooskõlas lõigetega 3 ja 4 tehtud otsused põhinevad objektiivsetel ja kontrollitavatel kriteeriumidel ning need avalikustatakse.“

6. Sama direktiivi artiklis 14 on sätestatud:

„1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et universaalteenuse osutajate raamatupidamisarvestus toimub käesoleva artikli sätete kohaselt.

2. Universaalteenuse osutaja peab või osutajad peavad sisemistes raamatupidamissüsteemides eraldi arvestust, et teha selget vahet kõikide universaalteenuse alla kuuluvate ja mittekuuluvate teenuste ja toodete vahel. Sellist eraldi arvestust kasutavad liikmesriigid universaalteenuse netokulude arvutamisel. Kõnealune asutusesisene raamatupidamissüsteem põhineb järjepidevalt kohaldatavatel ja objektiivselt põhjendatud kuluarvestuspõhimõtetel.

3. Ilma et see piiraks lõike 4 kohaldamist, jaotatakse kulud lõikes 2 osutatud raamatupidamissüsteemides järgmiselt:

- a) kulud, mida saab otse seostada konkreetse teenuse või tootega, omistatakse sellele teenusele või tootele;
- b) üldkulud, s.o kulud, mida ei saa otse omistada konkreetsele teenusele või tootele, jaotatakse järgmiselt:
 - i) võimaluse korral jaotatakse üldkulud nende päritolu otsese analüüsi põhjal;
 - ii) kui otsene analüüs ei ole võimalik, jaotatakse üldkulude kategooriad, kasutades nende kaudset seost mõne teise kulukategooriaga või kulukategooriate rühmaga, mida saab otse omistada või jaotada; kaudne seos põhineb võrreldavatel kulustruktuuridel;
 - iii) kui ei suudeta leida otsest ega kaudset kulude jaotamise viisi, jaotatakse kulukategooria üldise jaotusteguri alusel, mille arvutamisel kasutatakse ühelt poolt kõigi otseselt või kaudselt omistatud või jaotatud kulude ja iga üksiku universaalteenuse suhet ning teiselt poolt kõigi otseselt või kaudselt omistatud või jaotatud kulude ja muude teenuste suhet;
 - iv) üldkulud, mis on vajalikud nii universaalteenuste kui muude teenuste osutamiseks, jaotatakse vastavalt; samasuguseid kulutegureid tuleb kohaldada nii universaalteenuste kui muude teenuste suhtes.

4. Muid kuluarvestussüsteeme kohaldatakse ainult sel juhul, kui need on kooskõlas lõikega 2 ja kui [riigi] reguleeriv asutus on need heaks kiitnud. Komisjoni teavitatakse eelnevalt nende kohaldamisest.

5. [Riigi] reguleerivad asutused tagavad, et universaalteenuse osutajast sõltumatu pädev asutus kontrollib vastavust ühele lõigetes 3 või 4 kirjeldatud kuluarvestussüsteemile. Liikmesriigid tagavad vastavust käsitleva teatise perioodilise avaldamise.

[...]

8. Kui teatav liikmesriik ei ole kasutanud artikli 7 kohaselt lubatud universaalteenuse osutamise rahastamise mehhanismi ning kui [riigi] reguleeriv asutus veendub, et mitte ükski kõnealuse liikmesriigi universaalteenuse osutaja ei saa varjatult või muul viisil riigiabi ning et turul on täielik

konkurentsiolekord, võib [riigi] reguleeriv asutus teha otsuse mitte kohaldada käesoleva artikli nõudeid.

[...]“.

7 Muudetud direktiivi 97/67 artiklis 22 on ette nähtud:

„1. Iga liikmesriik määrab postisektoris ühe või mitu [riigi] reguleerivat asutust, kes on postiettevõtjatest juriidiliselt eraldatud ja oma tegevuses sõltumatud. Liikmesriik, kes säilitab omandi või kontrolli postiteenuste osutajate üle, tagab reguleerivate funktsioonide tõhusa struktuurilise eraldatuse omandi või juhtimisega seotud tegevustest.

[...]

2. [Riigi] reguleerivate asutuste konkreetne ülesanne on tagada käesolevast direktiivist tulenevate kohustuste täitmine, kehtestades eelkõige järelevalve- ja reguleerimismenetlused universaalteenuse osutamise tagamiseks. Neile võidakse panna ka vastutus konkurentsieeskirjade täitmise tagamise eest postisektoris.

[...]

3. Liikmesriigid tagavad, et siseriiklikul tasandil oleksid tõhusad mehhanismid, mille kaudu kasutajad või postiteenuse osutajad, keda [riigi] reguleeriva asutuse otsus puudutab, saavad esitada kõnealuse otsuse peale kaebuse pooltest sõltumatule kaebusi käsitlevale organile. Kuni sellise kaebuse lahendamiseni kehtib [riigi] reguleeriva asutuse otsus, kui kaebusi käsitlev organ ei otsusta teisiti.“

8 Selle direktiivi I lisa „Universaalteenuse netokulu (selle olemasolu korral) arvutamise juhised“ B osas „Netokulude arvutamine“ on sätestatud:

„[Riigi] reguleerivad asutused peavad kaaluma kõiki vahendeid, mille abil tagada postiteenuse osutajatele (määratud või mitte) asjakohased stiimulid teostada universaalteenuse osutamise kohustust kulutõhusalt.

Universaalteenuse osutamise kohustuse netokulud on mis tahes universaalteenuse osutamisega seotud ja vajalikud kulud. Universaalteenuse osutamise kohustuste netokulud arvutatakse selliselt, et universaalteenuse osutamise kohustusega määratud universaalteenuse osutaja netokuludest lahutatakse sama postiteenuse osutaja netokulud universaalteenuse osutamise kohustuse puudumisel.

Sellisel arvutamisel arvestatakse kõiki muid asjakohaseid tegureid, sealhulgas mittemateriaalseid ja turueeliseid, mis on universaalteenuseid osutama määratud postiteenuse osutajal, õigust mõistlikule kasumile ja stiimuleid kulutõhususe suurendamiseks.

[...]

[...] Netokulu kontrollimise eest vastutab [riigi] reguleeriv asutus. Universaalteenuse osutaja teeb või osutajad teevad koostööd [riigi] reguleeriva asutusega, et võimaldada tal netokulude kontrollimist.“

Direktiiv 2008/6

9 Direktiivi 2008/6 põhjendustes 29, 41, 49 ja 56 on märgitud:

„(29) Direktiivis [97/67] sätestatud läbipaistvuse, mittediskrimineerimise ja proportsionaalsuse põhimõtteid praegusel kujul tuleks ka edaspidi rakendada iga rahastamismehhanismi puhul ja iga otsus selles valdkonnas peaks olema tehtud läbipaistvate, objektiivsete ja kontrollitavate kriteeriumide alusel. Eelkõige tuleks universaalteenuse osutamise netokulud arvutada [riigi] reguleeriva asutuse järelevalve all nii, et universaalteenuse osutamise kohustusega määratud universaalteenuse osutaja netokuludest lahutatakse netokulud universaalteenuse osutamise kohustuse puudumisel. Sellise arvutamise puhul tuleks arvesse võtta kõiki muid asjakohaseid tegureid, sealhulgas universaalteenust osutama määratud postiteenuste osutaja turueeliseid, õigust mõistlikule kasumile ja stiimuleid kulutõhususe suurendamiseks.

[...]

(41) Pidades silmas üleminekut täielikult konkurentsile avatud turule ja et vältida konkurentsikahjustamist ristsubsideerimisega, on kohane nõuda liikmesriikidelt jätkuvalt, et nad säilitaksid kohustuse, mille kohaselt universaalteenuse osutajad peavad pidama eraldi ja läbipaistvat raamatupidamisarvestust; vajadusel võib selle korras teha muudatusi.

See kohustus peaks andma [riigi] reguleerivatele asutustele, konkurentsiasutustele ja komisjonile teavet, mis on vajalik universaalteenuseid käsitlevate otsuste vastuvõtmiseks ja õiglastest turutingimustest kinnipidamise jälgimiseks, kuni konkurents muutub tõhusaks.
[...]

Eraldi ja läbipaistev raamatupidamisarvestus peaks andma liikmesriikidele ja nende reguleerivatele asutustele piisavalt üksikasjalikke raamatupidamisandmeid, selleks et:

- võtta vastu universaalteenusega seotud otsuseid;
- kasutada neid selle kindlakstegemisel, kas kehtestatud universaalteenuse osutamise kohustus on universaalteenuse osutajale seotud netokuludega ning kujutab endast ebaõiglast rahalist koormust;
- [...]

(49) Kõigil isikutel, keda [riigi] reguleeriva asutuse otsus puudutab, peaks olema õigus kaevata nimetatud otsus edasi asjaomasest asutusest sõltumatule organile. See organ võib olla kohus. Kõnealune edasikaebamise kord ei piira pädevuste jaotust riigi kohtusüsteemis ega siseriiklikust õigusest tulenevaid juriidiliste isikute või füüsiliste isikute õigusi. Kuni nende menetluste lõpuni on vaja tagada [riigi] reguleerivate asutuste otsuste ajutine kehtimine, et tagada õiguskindlus ja turu turvalisus.

[...]

(56) Kuna käesoleva direktiivi eesmärgke, nimelt ühenduse postiteenuste siseturu rajamise lõpuleviimist, universaalteenuse ühise taseme tagamist kõikidele kasutajatele ja postiteenuste reguleerimise ühtlustatud põhimõtete kehtestamist, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada ning nende ulatuse ja mõju tõttu on neid parem saavutada ühenduse tasandil, võib ühendus võtta meetmeid kooskõlas asutamislepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. [...]“.

Bulgaaria õigus

10 Halduskohtumenetluse seadustiku (Administrativnoprotsesualen kodeks) artiklis 147 on sätestatud:

„(1) Kodanikel ja organisatsioonidel, kelle õigusi, vabadusi või õigustatud huve on haldusaktiga rikutud, ohustatud või kellele see tekitab kohustusi, on õigus see akt vaidlustada.

[...]“.

11 Postiteenuste seaduse (Zakon za poshtenskite uslugi) artiklis 15 on sätestatud:

„(1) [Sideturu komisjon] reguleerib postiteenuste osutamist vastavalt käesolevale seadusele:

1. tagades universaalse postiteenuse osutamise tingimused kogu riigi territooriumil;

[...]

11. töötades välja metoodika universaalse postiteenuse osutamise netokulude arvutamiseks ja ebaõiglase rahalise koormuse olemasolu kriteeriumide kindlaksmääramiseks; selle arvutusmetoodika kehtestab ministrite nõukogu [sideturu komisjoni] ettepanekul;

[...]

(2) [Sideturu komisjoni] otsused, millega rakendatakse käesolevat seadust, on halduse üksikaktid, halduse õigustloovad aktid või halduse üldaktid ning nende peale võib halduskohtumenetluse seadustiku kohaselt esitada kaebuse pädevale halduskohtule.

[...]“.

12 Selle seaduse artiklis 24 on ette nähtud:

„Universaalset postiteenust osutab postiettevõtja, kes on seaduse alusel kohustatud osutama kõnealust teenust kogu riigi territooriumil tema enda korraldatud ja hallatava postivõrgu kaudu.“

13 Sama seaduse artiklis 29 on sätestatud:

„(1) Universaalset postiteenust osutama kohustatud postiettevõtja saab riigieelarvest hüvitist, kui universaalse postiteenuse osutamise kohustus on seotud netokuludega ja kujutab endast postiettevõtja jaoks ebaõiglast rahalist koormust.

(2) Universaalse postiteenuse osutamisest tuleneva ebaõiglase rahalise koormuse suuruse teeb kindlaks [sideturu komisjon] netokulude alusel, mis on arvutatud vastavalt artikli 15 lõike 1 punktis 11 sätestatud metoodikale.

[...]“.

- 14 Postiteenuste seaduse artikli 29a kohaselt teeb sideturu komisjon universaalteenust osutama kohustatud postiettevõtja taotlusel otsuse universaalse postiteenuse osutamise netokulude suuruse ning universaalse postiteenuse osutamisest tuleneva ebaõiglase rahalise koormuse olemasolu ja suuruse kohta. Eelotsusetaotlusest ilmneb, et postiteenuste seaduse artikli 29a kohaselt ei otsusta sideturu komisjon universaalteenuse osutajale temal lasuva ebaõiglase rahalise koormuse kindlakstegemise korral makstava hüvitise suuruse üle. Sideturu komisjon esitab oma otsuse ja sellega seotud dokumendid vastutavale asepeaministrile, kes omakorda esitab rahandusministrile ettepaneku lisada ebaõiglase rahalise koormuse kompenseerimiseks vajalikud vahendid järgmise aasta riigieelarve seaduse eelnõusse.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 15 Põhikohtuasja kaebaja on Bulgaaria äriühing, kellel on tegevusluba universaalse postiteenuse hulka kuuluvate teenuste osutamiseks. Eelotsusetaotlusest nähtub, et 18. augusti 2022. aasta otsusega nr 289 tunnistas sideturu komisjon selle tegevusloa kehtetuks ja keelas põhikohtuasja kaebajal kahe aasta vältel taotleda uut individuaalset tegevusluba niisuguste teenuste osutamiseks, saada sellist tegevusluba ja omandada osalust või aktsiaid äriühingus, kes tegutseb kõnealuses valdkonnas tegevusloa saanud postiettevõtjana.
- 16 Põhikohtuasja kaebaja esitas selle otsuse peale kaebuse, mis jäeti esimeses kohtuastmes rahuldamata. Teabe kohaselt, mille põhikohtuasja kaebaja Euroopa Kohtule esitas ja mida Bulgaaria Vabariik kohtuistungil kinnitas, tühistas Varhoven administrativen sad (Bulgaaria kõrgeim halduskohus) 29. jaanuari 2024. aasta jõustunud otsusega nii selle rahuldamata jätmise otsuse kui ka kõne all oleva otsuse.
- 17 Universaalse postiteenuse osutamise kohustus on alates 2010. aastast 15 aastaks Bulgaaria põlisel postiettevõtjal BP-l.
- 18 Pärast seda, kui see ettevõtja oli esitanud taotluse hüvitise saamiseks postiteenuste seaduse artikli 29a tähenduses, leidis sideturu komisjon oma 13. oktoobri 2022. aasta otsuses nr 332 (edaspidi „vaidlusalune otsus“) sõltumatule audiitorile ülesandeks tehtud auditi tulemusel, et selle ettevõtja osutatud universaalse postiteenuse 2021. aasta netokulude kogusumma oli 28 456 000 Bulgaaria leevi (BGN) (umbes 14 500 000 eurot) ja et need netokulud kujutasid endast tema jaoks ebaõiglast rahalist koormust.
- 19 Põhikohtuasja kaebaja esitas vaidlusaluse otsuse peale kaebuse Administrativen sad Sofia-gradile (Sofia halduskohus, Bulgaaria), kes jättis selle põhjendatud huvi puudumise tõttu määrusega rahuldamata põhjendusega, et põhikohtuasja kaebaja ei ole kõnealuse otsuse adressaat, see otsus ei tekita talle otseseid ja vahetuid õigusi ega kohustusi ega mõjuta tema õigusi ega põhjendatud huve.
- 20 Põhikohtuasja kaebaja esitas selle kohtumääruse peale apellatsioonkaebuse Varhoven administrativen sadile (kõrgeim halduskohus), kes on eelotsusetaotluse esitanud kohus, väites, et ta on BP konkurent nii universaalsete postiteenuste kui ka mitteuniversaalsete postiteenuste

turul. Ta väidab, et ta osales mitmes riigihankemenetluses, ja märgib, et BP esitas neis menetlustes ebatavaliselt madala hinnaga pakkumused, mis tekitasid kahtluse, et BP kasutas riigilt universaalse postiteenuse osutamise kohustuse täitmiseks saadud subsideid ka muu tegevuse rahastamiseks, mis põhjustab seega konkurentsimoonutusi, mis omakorda mõjutab otseselt kaebaja äritegevust asjaomasel turul. Põhikohtuasja kaebaja esitas mitu kaebust, mille põhjenduseks märkis ta, et BP sai riigiabi. Tema väidetele ei ole aga kunagi antud hinnangut põhjendusega, et „sideturu komisjon [oli] universaalse postiteenuse kulud igal aastal kokku leppinud haldusmenetluses, mis algatati [BP] taotlusega ja mille eesmärk oli „kompenseerida universaalse postiteenuse osutamisest tulenevat ebaõiglast rahalist koormust““.

- 21 Eelotsusetaotluse esitanud kohtus väidab põhikohtuasja kaebaja eelkõige, et universaalse postiteenuse osutamise netokulude arvutamine ei ole pelk raamatupidamislik menetlus, vaid see peab võimaldama reguleerival asutusel anda asjaomasele turule täielik hinnang. Sellega seotud otsus kuulub otsuste hulka, mida on silmas peetud muudetud direktiivi 97/67 artiklis 14 koostoimes artikliga 22, ning seega saavad seda vaidlustada kõik universaalse postiteenuse „kasutajad“ ja kõik „postiteenuse osutajad“, keda see otsus puudutab.
- 22 Põhikohtuasja kaebaja põhjendab oma apellatsioonkaebust nii „postiteenuse osutaja“ staatusega kui ka „universaalse postiteenuse kasutaja“ staatusega ning leiab, et eelotsusetaotluse esitanud kohtus vaidlustatud Administrativen sad Sofia-gradi (Sofia halduskohus) määrus rikub Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artiklit 47, 4. novembril 1950 Roomas alla kirjutatud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artiklit 6 ning muudetud direktiivi 97/67 artiklit 22. Ta väidab, et universaalteenuse osutamise eest vastutava teenuseosutaja konkurentidest ettevõtjad võivad riigi reguleeriva asutuse otsuseid vaidlustada, kui need rikuvad moonutusteta konkurentsi olukorda. Tema arvates tegi käesoleval juhul sideturu komisjon otsuse lühimenetluses ja automaatselt, tuginedes esiteks BP koostatud aruandele, mida ei ole kunagi avalikustatud, ning teiseks sõltumatu audiitori analüüsile, milles audiitor ei kontrollinud siiski BP raamatupidamisarvestust põhjalikult ja mis avalikustati ainult osaliselt.
- 23 Sideturu komisjon tuletab omakorda meelde, et muudetud direktiivi 97/67 artiklis 22 ette nähtud mehhanism on riigisiselt rakendatud haldusmenetluse seadustikus ette nähtud kaebemenetluse kaudu ning et isikute ring, kellel on õigus esitada kaebus tema otsuste peale, ei ole piiramatu. „Puudutatud“ isikud selle direktiivi tähenduses on need, kes on niisuguste otsuste „sisuliste tagajärgede kandjad“, nimelt kelle olemasolevad subjektiivsed õigused lõpevad või neid piiratakse, kellele tekitatakse uusi õiguslikke kohustusi, kelle olemasolevaid kohustusi laiendatakse või ka kellel on võimatu teostada subjektiivseid õigusi. Käesoleval juhul ei tooks vaidlusaluse otsuse tühistamine kaasa mingit muutust põhikohtuasja kaebaja õigussfääris, samas kui tema väitega nõustumine tooks kaasa väga suure õiguskindlusetuse.
- 24 Neid argumente arvestades leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et selleks, et vastata küsimusele, kas põhikohtuasja kaebajal on põhjendatud huvi esitada kaebus vaidlusaluse otsuse peale, on vaja tõlgendada mõistet „postiteenuse osutaja, keda [riigi] reguleeriva asutuse otsus puudutab“ muudetud direktiivi 97/67 artikli 22 lõike 3 tähenduses. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul ei ole põhikohtuasjas vaja analüüsida mõistet postiteenuste „kasutaja“ selle sätte tähenduses, sest põhikohtuasja kaebaja on välja toonud üksnes argumendid enda tegevuse kohta „universaalse postiteenuse hulka kuuluvate teenuste“ osutajana, kes on asjaomasel turul BP konkurent, esitamata faktilisi asjaolusid, mis võimaldaksid järeldada, et ta kasutas BP osutatud universaalset postiteenust. Seega on eelotsusetaotluse esitanud kohtu arvates mis tahes eelotsuse küsimus postiteenuste „kasutaja“ staatuse kohta hüpoteetiline.

25 Neil asjaoludel otsustas Varhoven administrativen sad (kõrgeim halduskohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

- „1. Kuidas tuleb tõlgendada väljendit „postiteenuse osutajad, keda [riigi] reguleeriva asutuse otsus puudutab“ ja eelkõige mõistet „puudutab“ [muudetud direktiivi 97/67] artikli 22 lõike 3 tähenduses? Kas mõistet „puudutab“ tuleb tõlgendada nii, et [riigi] reguleeriva asutuse otsus peab olema tehtud konkreetselt postiteenuse osutaja suhtes? Kas kõnealune otsus „puudutab“ postiteenuse osutajana tegutsevat äriühingut [muudetud direktiivi 97/67] artikli 22 lõike 3 tähenduses, kui see äriühing on riigihankemenetlustes universaalse postiteenuse osutaja konkurent ja on nendes menetlustes tehtud otsuste vaidlustamisel esitanud universaalse postiteenuse osutaja ristsubsideerimise väited, mille kohus on tagasi lükanud viitega riigi reguleeriva asutuse otsustele, millega tunnustatakse universaalse postiteenuse osutaja poolt osutatud universaalse postiteenusega seotud netokulude suurust ja tuvastatakse, et teatud ulatuses kujutavad need kulud endast universaalse postiteenuse osutamisest tulenevat ebaõiglast rahalist koormust?
2. Kas [muudetud direktiivi 97/67] artikli 22 lõikega 3 ja [harta] artikliga 47 on vastuolus selline olukord nagu põhikohtuasjas, kus universaalse postiteenuse osutaja konkurendiks olev postiteenuse osutaja ei saa sõltumatus asutuses vaidlustada riigi reguleeriva asutuse otsust, millega tunnustatakse universaalse postiteenuse osutaja poolt osutatud universaalse postiteenusega seotud netokulude suurust ja tuvastatakse, et teatud ulatuses kujutavad need kulud endast universaalse postiteenuse osutamisest tulenevat ebaõiglast rahalist koormust?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Vastuvõetavus

- 26 Bulgaaria Vabariik vaidlustab oma kirjalikes seisukohtades esimese eelotsuse küsimuse vastuvõetavuse, väites eeskätt, et see põhineb faktilistel väidetest, mille esitas ainult põhikohtuasja kaebaja ja mida ei ole eelotsusetaotluse esitanud kohtus tõendatud. Seega on tema hinnangul see küsimus hüpoteetiline. Bulgaaria Vabariigil on lisaks tekkinud küsimus, kas Euroopa Kohtu vastus sellele küsimusele on põhikohtuasjas tarvilik.
- 27 Olgu siinkohal meelde tuletatud, et väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et kui ELTL artikli 267 alusel esitatud eelotsusetaotluses esitatud küsimused puudutavad liidu õiguse tõlgendamist, on Euroopa Kohus üldjuhul kohustatud otsuse tegema. Nimelt eeldatakse küsimuste puhul, mille liikmesriigi kohus on esitanud niisuguses õiguslikus ja faktilises kontekstis, mille ta ise on kindlaks teinud ja mille õigsuse kontrollimine ei ole Euroopa Kohtu pädevuses, nende asjakohasust. Euroopa Kohus võib jätta liikmesriigi kohtu esitatud eelotsusetaotluse rahuldamata vaid siis, kui on ilmne, et taotletud liidu õiguse tõlgendusel ei ole mingit seost põhikohtuasja faktiliste asjaolude või esemega, kui probleem on hüpoteetiline või kui Euroopa Kohtule ei ole teada talle esitatud küsimustele tarviliku vastuse andmiseks vajalikud faktilised ja õiguslikud asjaolud (6. juuni 2024. aasta kohtuotsus INGSTEEL, C-547/22, EU:C:2024:478, punktid 25 ja 26 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 28 Käesoleval juhul ei saa vaielda vastu sellele, et esimene eelotsuse küsimus puudutab muudetud direktiivi 97/67 artikli 22 lõike 3 tõlgendamist, ega ka sellele, et see säte ja eelkõige selle isikuline kohaldamisala on põhikohtuasja lahendamisel asjakohased.

- 29 On tõsi, et selle küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas põhikohtuasja kaebaja staatust „postiteenuse osutajana, keda [riigi] reguleeriva asutuse otsus puudutab“, muudetud direktiivi 97/67 artikli 22 lõike 3 tähenduses, millele ta tugineb, saab kindlaks teha faktiliste asjaolude alusel, mida on käsitletud muudes haldus- ja kohtumenetlustes, mitte põhikohtuasjas; need asjaolud ei ole Bulgaaria Vabariigi hinnangul käesolevas põhikohtuasjas tõendamist leidnud.
- 30 Väljakujunenud kohtupraktikas on aga sedastatud, et isegi kui võib olla kasulik, et Euroopa Kohtule eelotsuse esitamise ajaks oleksid kõik kohtuasja faktilised asjaolud tuvastatud, on liikmesriigi kohtutel asja saatmiseks Euroopa Kohtusse äärmiselt ulatuslikud volitused, kui nad leiavad, et nende lahendada olevas asjas on tekkinud küsimusi, mis puudutavad liidu õigusnormi tõlgendamist või selle sätete hindamist ning mille kohta nad peavad seisukoha võtma (vt selle kohta 4. juuni 2015. aasta kohtuotsus Kernkraftwerke Lippe-Ems, C-5/14, EU:C:2015:354, punkt 31 ja seal viidatud kohtupraktika). Neil kohtutel on muu hulgas vabadus kasutada neid volitusi menetluse mis tahes hetkel, mida nad peavad sobivaks (14. novembri 2018. aasta kohtuotsus Memoria ja Dall’Antonia, C-342/17, EU:C:2018:906, punkt 33 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 31 Seega ei saa eelotsusetaotlust tunnistada vastuvõetamatuks ainuüksi seetõttu, et see on esitatud põhikohtumenetluse varajases staadiumis (14. novembri 2018. aasta kohtuotsus Memoria ja Dall’Antonia, C-342/17, EU:C:2018:906, punkt 34).
- 32 Sellest järeldub, et eelotsusetaotlus on vastuvõetav.

Sisulised küsimused

- 33 Kõigepealt tuleb meelde tuletada, et ELTL artiklis 267 sätestatud liikmesriigi kohtute ja Euroopa Kohtu vahelises koostöömenetluses on Euroopa Kohtu ülesanne anda liikmesriigi kohtule tarvilik vastus, mis võimaldaks viimasel poolelioleva kohtuasja lahendada. Seda arvestades tuleb Euroopa Kohtul temale esitatud küsimused vajaduse korral ümber sõnastada (20. aprilli 2023. aasta kohtuotsus DIGI Communications, C-329/21, EU:C:2023:303, punkt 23 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 34 Seega tuleb asuda seisukohale, et oma küsimustega, mida tuleb analüüsida koos, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas muudetud direktiivi 97/67 artikli 22 lõiget 3 – lähtudes harta artiklist 47 – tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus riigisisised õigusnormid, mille kohaselt ei saa postiteenuse osutaja, kes on universaalse postiteenuse osutaja konkurent, vaidlustada sõltumatus asutuses riigi reguleeriva asutuse otsust, mille adressaat see postiteenuse osutaja ei ole ja milles on riigi reguleeriv asutus arvutanud sama direktiivi artikli 7 lõike 3 alusel välja universaalse postiteenuse osutaja netokulude summa ja tuvastanud, et need kulud kujutavad endast ebaõiglast rahalist koormust viimati nimetatud sätte tähenduses.
- 35 Sellele küsimusele vastamiseks tuleb tõlgendada muudetud direktiivi 97/67 artikli 22 lõikes 3 sisalduvat väljendit „postiteenuse osutajad, keda [riigi] reguleeriva asutuse otsus puudutab“, mida sõnaselge viite puudumisel liikmesriikide õigusele tuleb pidada liidu õiguse autonoomseks mõisteks (vt selle kohta 21. veebruari 2008. aasta kohtuotsus Tele2 Telecommunication, C-426/05, EU:C:2008:103, punkt 26 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 36 Siinkohal tuleb samamoodi Bulgaaria Vabariigi ja komisjoniga märkida, et muudetud direktiivi 97/67 artikli 22 lõike 3 sõnastus on sisuliselt identne Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. märtsi 2002. aasta direktiivi 2002/21/EÜ elektrooniliste sidevõrkude ja -teenuste ühise reguleeriva raamistiku kohta (raamdirektiiv) (EÜT 2002, L 108, lk 33; ELT eriväljaanne 13/29, lk 349) artikli 4 lõike 1 esimese lausega, mis on nüüd üle võetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiivi (EL) 2018/1972, millega kehtestatakse Euroopa elektroonilise side seadustik (ELT 2018, L 321, lk 36), artikli 31 lõikega 1.
- 37 Direktiivi 2002/21 artikli 4 lõike 1 esimeses lauses on sätestatud, et „[l]iikmesriigid tagavad, et riigi tasandil on olemas toimivad mehhanismid, mille alusel on riigi reguleeriva asutuse otsuse mõjuvälja jäävatel kasutajatel ja elektroonilisi sidevõrke ja/või -teenuseid pakkuvatel ettevõtjatel õigus esitada kaebus sellise otsuse vastu edasikaebusi käsitlevale organile, mis on asjaomastest pooltest sõltumatu“.
- 38 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt väljendab aga direktiivi 2002/21 artikli 4 lõige 1 harta artiklis 47 tagatud tõhusa kohtuliku kaitse põhimõtet, mille kohaselt on liikmesriikide kohtutel kohustus tagada nende õiguste kohtulik kaitse, mis tulenevad isikutele liidu õigusest (20. aprilli 2023. aasta kohtuotsus DIGI Communications, C-329/21, EU:C:2023:303, punkt 33 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 39 Mainitud sätte tõlgendamisel tuleb seega arvesse võtta selle põhiõiguse tähtsust, nagu see tuleneb kogu hartaga rakendatud süsteemist. Eelkõige tuleb arvesse võtta, et kuigi harta artikli 52 lõige 1 lubab piirata kõnealuse põhiõiguse teostamist, nõuab see sätte siiski, et iga piirang arvestaks selle põhiõiguse olemust ning oleks proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt vajalik ja vastaks tegelikult üldise huvi eesmärkidele (vt selle kohta 20. aprilli 2023. aasta kohtuotsus DIGI Communications, C-329/21, EU:C:2023:303, punkt 40 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 40 Selles kontekstis on Euroopa Kohus leidnud, et arvestades riigi reguleerivate asutuste kohustusi toetada konkurentsi elektroonilise side sektoris, oleks direktiivi 2002/21 artikli 4 lõike 1 kitsast tõlgendust – mille kohaselt see sätte ei anna kaebeõigust muudele isikutele kui nende asutuste otsuste adressaadid –, keeruline sobitada üldiste eesmärkide ja reguleerimispõhimõtetega, millega need asutused on raamdirektiivi kohaselt seotud, ning eriti konkurentsi toetamise eesmärgiga (20. aprilli 2023. aasta kohtuotsus DIGI Communications, C-329/21, EU:C:2023:303, punkt 35 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 41 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt hõlmab direktiivi 2002/21 artikli 4 lõige 1 seega nii riigi reguleeriva asutuse kõnealuse otsuse adressaate kui ka teisi ettevõtjaid, kes pakuvad elektroonilisi sidevõrke või -teenuseid ja kes võivad olla nende adressaatide konkurendid, kui asjaomane riigi reguleeriv asutus teeb otsuse menetluses, mille eesmärk on konkurentsi kaitsmine, ja kui see otsus võib mõjutada nende ettevõtjate turuseisundit (vt selle kohta 22. jaanuari 2015. aasta kohtuotsus T-Mobile Austria, C-282/13, EU:C:2015:24, punkt 39, ja 20. aprilli 2023. aasta kohtuotsus DIGI Communications, C-329/21, EU:C:2023:303, punktid 32 ja 36).
- 42 Muudetud direktiivi 97/67 artikli 22 lõike 3 kitsas tõlgendus oleks aga käesoleva kohtuotsuse punktides 38–40 nimetatud põhjustega analoogsetel põhjustel raskesti ühitatav selle direktiivi eesmärkidega.
- 43 Mis puudutab esiteks liidu selle valdkonna õigusnormide eesmarke, siis nähtub direktiivi 2008/6 põhjendusest 56, et selle direktiivi eesmärgid on liidu postiteenuste siseturu rajamise lõpuleviimine, universaalteenuse ühise taseme tagamine kõikidele kasutajatele ja postiteenuste

reguleerimise ühtlustatud põhimõtete kehtestamine. Selle direktiivi põhjendusest 41 nähtub siiski, et nende eesmärkide poole püüeldakse, „pidades silmas üleminekut täielikult konkurentsile avatud turule“.

- 44 Teiseks nähtub muudetud direktiivi 97/67 põhjendusest 39 postisektori reguleerivatele asutustele usaldatud ülesannete kohta, et „moonutusteta konkurents“ tagamiseks tuleb kindlustada nende kui sõltumatute üksuste staatus. Peale selle võidakse kõnealustele asutustele panna selle direktiivi artikli 22 lõike 2 kohaselt ka vastutus konkurentsieeskirjade täitmise tagamise eest postisektoris ning – nagu nähtub sama artikli lõikest 1 – samad asutused peavad omavahel konsulteerima ja tegema koostööd riigi nende asutustega, kes vastutavad konkurentsiseaduse rakendamise eest.
- 45 Neil asjaoludel ei ole mingit põhjust tõlgendada erinevalt kahte sisuliselt identse sõnastusega liidu õigusnormi, milleks on ühelt poolt muudetud direktiivi 97/67 artikli 22 lõige 3 ja teiselt poolt direktiivi 2002/21 artikli 4 lõige 1, sest need mõlemad direktiivid reguleerivad pealegi lähedasi liidu õiguse valdkondi, milles nendega on antud igale selle valdkonna riigi reguleerivale asutusele analoogne pädevus ning nendega taotletakse sarnaseid eesmärke (vt analoogia alusel 17. septembri 2002. aasta kohtuotsus *Concordia Bus Finland*, C-513/99, EU:C:2002:495, punktid 90 ja 91).
- 46 Seega tuleb asuda seisukohale, et muudetud direktiivi 97/67 artikli 22 lõikes 3 on silmas peetud nii sellise otsuse adressaate nagu vaidlusalune otsus kui ka nende adressaatide postiteenuste osutajatest konkurente, tingimusel et see otsus võeti vastu menetluses, mille eesmärk oli tagada moonutusteta konkurents, ja et see võib mõjutada nende teenuseosutajatest konkurentide turuseisundit.
- 47 On tõsi, et direktiivi 2008/6 põhjenduse 49 kohaselt on „[k]õigil isikutel, keda [riigi] reguleeriva asutuse otsus puudutab, [...] õigus kaevata nimetatud otsus edasi asjaomasest asutusest sõltumatule organile“. Siiski piirdub kõnealune põhjendus sellega, et osutab riigi reguleeriva asutuse otsuse adressaadiks oleva isiku võimalusele esitada kaebus niisuguse otsuse peale. Pelk viide sellisele võimalusele ei tähenda aga kuidagi, et niisugune kaebus oleks välistatud teiste isikute puhul, nagu otsuse adressaadi konkurentidest ettevõtjad (vt analoogia alusel 21. veebruari 2008. aasta kohtuotsus *Tele2 Telecommunication*, C-426/05, EU:C:2008:103, punkt 45).
- 48 Kirjeldatud kontekstis ja selleks, et anda eelotsusetaotluse esitanud kohtule tarvilik vastus, tuleb käesoleva kohtuotsuse punktis 46 esitatud kaalutlusi arvestades analüüsida, kas postisektori reguleeriva asutuse niisugune otsus nagu vaidlusalune otsus – täpsemalt otsus, milles on arvutatud välja universaalse postiteenuse osutaja netokulude summa ja tuvastatud, et need kulud kujutavad endast ebaõiglast rahalist koormust – on esiteks otsus, mis võeti vastu menetluses, mille eesmärk oli tagada moonutusteta konkurents, ja teiseks otsus, mis võib mõjutada selle teenuseosutaja konkurentide turuseisundit.
- 49 Kõigepealt tuleb tõdeda, et muudetud direktiivi 97/67 artikli 7 lõike 3 kohaselt teevad liikmesriigid kindlaks, kas universaalteenuse osutamise kohustused, nagu need on sätestatud selles direktiivis, on seotud netokuludega, mis on arvutatud sama direktiivi I lisa arvesse võttes, ning kas need kujutavad endast universaalteenuse osutajale või osutajatele ebaõiglast rahalist koormust. Nagu nähtub muudetud direktiivi 97/67 artiklitest 7, 14 ja 22 – võttes arvesse direktiivi 2008/6 põhjendusi 29 ja 41 –, toimub universaalteenuse netokulude arvutamine riigi reguleerivate asutuste järelevalve all, kes täidavad oma ülesandeid nii turuosalistest kui ka riigiasutustest sõltumatult (vt selle kohta 7. septembri 2023. aasta kohtuotsus *Nexive Commerce jt*, C-226/22, EU:C:2023:637, punkt 42). Lisaks on muudetud direktiivi 97/67 I lisa B osas täpsustatud, et netokulu arvutamise kontrollimise eest vastutab riigi reguleeriv asutus. Seega tuleb asuda

seisukohale, et kõnealustest sätetest tuleneva pädevuse teostamisel tekitavad riigi reguleerivate asutuste vastu võetud otsused siduvaid õiguslikke tagajärgi; seejuures ei ole tähtsust asjaolul, et need otsused võivad vajaduse korral olla osa muudest riigisisese õigusega reguleeritud menetlustest universaalteenuse osutajatele makstava hüvitise suuruse kindlaksmääramiseks.

- 50 Siiski tuleb esiteks küsimuse kohta, kas niisugune otsus nagu vaidlusalune otsus võeti vastu menetluses, mille eesmärk oli tagada moonutusteta konkurents, direktiivi 2008/6 põhjendusest 41 järeldada, et muudetud direktiivi 97/67 artikli 14 – mille lõikes 2 on universaalteenuse osutajalt või osutajatelt nõutud, et nende raamatupidamisarvestus peab olema läbipaistev, tehes vahet universaalteenuse alla kuuluvatel ja mittekuuluvatel teenustel – peamine eesmärk on ajendada liikmesriike kontrollima, kas nii universaalteenuse osutaja või osutajate kui ka nende konkurentide puhul on postiteenustega seoses peetud kinni õiglastest turutingimustest. Seda tõlgendust kinnitab pealegi viimati nimetatud direktiivi artikli 14 lõige 8, mille kohaselt võib riigi reguleeriv asutus jätta selle artikli sätetega kehtestatud kuluarvestusnõuded kohaldamata, kui ta on veendunud, et ükski universaalteenuse osutaja ei saa varjatud ega muul viisil riigiabi ning et turul valitseb täielik konkurents.
- 51 Kuivõrd aga muudetud direktiivi 97/67 artikli 14 lõike 2 kohaselt kasutab riigi reguleeriv asutus talle selle direktiivi artikli 7 lõikega 3 antud pädevust, võttes arvesse teavet, mis on esitatud kooskõlas sama direktiivi artikli 14 lõikes 2 sätestatud nõuetega, siis tuleb asuda seisukohale, et selle pädevuse kasutamisel tehtud otsuste eesmärk on kaitsta konkurentsi käesoleva kohtuotsuse punktis 41 viidatud kohtupraktika tähenduses.
- 52 Teiseks tuleb küsimuse puhul, kas niisugune otsus nagu vaidlusalune otsus võib mõjutada selle adressaadi konkurentide turuseisundit, asuda seisukohale, et see tingimus on täidetud, kui riigi reguleeriva asutuse otsus võib kõnealuste konkurentide õigusi mõjutada ühelt poolt oma sisu ja teiselt poolt tegevuse tõttu, millega kõnealused konkurendid tegelevad või kavatsevad tegeleda (vt analoogia alusel 20. aprilli 2023. aasta kohtuotsus DIGI Communications, C-329/21, EU:C:2023:303, punkt 50 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 53 Käesoleva kohtuotsuse punktis 50 nimetatud nõue teha niisugune otsus nagu vaidlusalune otsus, et kontrollida õiglastest turutingimustest kinnipidamist, põhineb aga eeldusel, et kui need tingimused ei ole õiglased, võib selle otsuse sisu mõjutada vastava turu ettevõtjate vahelist konkurentsi. Selline otsus võib niisiis oma olemuselt mõjutada selle otsuse adressaadi konkurentidest ettevõtjate olukorda, juhul kui nad tegelevad või kavatsevad tegeleda tegevusega nagu see, mida on silmas peetud käesoleva kohtuotsuse punktis 52 viidatud kohtupraktikas – seda peab kontrollima liikmesriigi kohus.
- 54 Nimelt tuleb sarnaselt Bulgaaria Vabariigiga tõdeda, et menetluse – milles soovitakse teha kindlaks universaalse postiteenuse osutaja netokulud ja tuvastada, et need kulud kujutavad endast ebaõiglast rahalist koormust, mis sel teenuseosutajal lasub – eesmärk on taastada võrdsus kõnealuse teenuseosutaja ja teiste turuosaliste vahel, kes ei ole kohustatud niisugust teenust tagama. Selle tõdemuse alusel tuleb teha järeldus, et kui niisuguse menetluse tulemusel vastu võetud otsus põhineb valedel või meelevaldsetel asjaoludel, võib kõnealuse teenuseosutaja seisund asjaomasel turul kunstlikult tugevneda ning see mõjutaks paratamatult tema konkurentide turuseisundit – ja seda sõltumata netokulude hüvitamise mehhanismist, mille asjasse puutuv liikmesriik on muudetud direktiivi 97/67 artikli 7 alusel valinud.

- 55 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esitatud küsimustele vastata, et muudetud direktiivi 97/67 artikli 22 lõiget 3 – lähtudes harta artiklist 47 – tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus riigisisised õigusnormid, mille kohaselt ei saa postiteenuse osutaja, kes on universaalse postiteenuse osutaja konkurent, vaidlustada sõltumatus asutuses riigi reguleeriva asutuse otsust, mille adressaat see postiteenuse osutaja ei ole ja milles on riigi reguleeriv asutus arvutanud sama direktiivi artikli 7 lõike 3 alusel välja universaalse postiteenuse osutaja netokulude summa ja tuvastanud, et need kulud kujutavad endast ebaõiglast rahalist koormust viimati nimetatud sätte tähenduses.

Kohtukulud

- 56 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kümnes koda) otsustab:

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. detsembri 1997. aasta direktiivi 97/67/EÜ ühenduse postiteenuste siseturu arengut ja teenuse kvaliteedi parandamist käsitlevate ühiseeskirjade kohta (mida on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. veebruari 2008. aasta direktiiviga 2008/6/EÜ) artikli 22 lõiget 3 – lähtudes Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklist 47 – tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus riigisisised õigusnormid, mille kohaselt ei saa postiteenuse osutaja, kes on universaalse postiteenuse osutaja konkurent, vaidlustada sõltumatus asutuses riigi reguleeriva asutuse otsust, mille adressaat see postiteenuse osutaja ei ole ja milles on riigi reguleeriv asutus arvutanud sama direktiivi artikli 7 lõike 3 alusel välja universaalse postiteenuse osutaja netokulude summa ja tuvastanud, et need kulud kujutavad endast ebaõiglast rahalist koormust viimati nimetatud sätte tähenduses.

Allkirjad